

11.7 KRAAIACHTIGEN - Vlaamse gaai: kleurrijk alarm

Kraaiachtigen (familie met 129 soorten, o.m. eksters en gaaien). In een oudere publicatie ook wel eens zwartjakken genoemd, en (vooral de raaf) vergeleken met lijkdragers of doodbidders, en slecht nieuws (dood).

De **(Vlaamse) gaai** (Garrulus glandarius) is duif groot: 32 - 35 cm met een spanwijdte van 52 - 58 cm. De vleugeldekveren zijn op de bocht kenmerkend en opvallend blauw en zwart gestreept. Hij is mooi bruin roze, met witte vlekken op zwarte vleugels, een zwarte staart op een wit achterlijf, en zwarte strepen naast de snavel. De gevlekte kuif kan hij bij irritatie tot een wilde pruik rechtop zetten.

Hij is waakzaam en schuw, en heeft een luide schreeuw: een bosalarm voor alle dieren. Hij imiteert geluiden, ook andere vogels.

Hij leeft in cultuurland en bossen.

Tegen luizen neemt hij soms met gespreide vleugels een mierenbad op een mierenhoop. Het mierenzuur deert hem niet, maar doodt alle ongedierte. Soms wrijft hij met zijn snavel mieren tussen zijn veren. Nadat ze hun zuur hebben gespoten, eet hij ze op.

Hun nest maken ze met takken en aarde (klei) op 1,5 tot 6 m hoogte.

Ze broeden om beurt op 4-6 groengrijze tot bruingele eieren met bruine spikkels en haardunne lijntjes.

Deze alleseters hebben een dierlijk en plantaardig dieet van insecten en ongewervelden, eikels, nootjes, zaden en vruchten, kleine of jonge knaagdieren, vogels en eieren. Zijn sterke snavel hakt slakkenhuizen en noten stuk.

Met tot 100 eikels op een dag legt hij een wintervoorraad aan, zijn favoriete kost. Zo verspreidt en plant hij ook eiken.

Prooiresten:

Braakballen zijn 10-20 mm x 35 mm, ovaal, cilindervormig.

Eierschalen worden aan de zijkant opengehakt en leeggegeten.

Wat kan je doen voor je pluimvee:

Nestkast verplaatsen of aanpassen zodat eitjes niet van buitenaf te zien zijn.

Kleine kuikens afgeschermd houden in een ren.

*♫ 'Daar vliegt een paard! En nóg een!' 'Hier zit zeker ergens een nest!'
'Nee, het zijn trekpaarden!' Theo Bergsma*

We kennen hier de (middelste, kleine en grote) bonte specht, de zwarte en de groene **specht** 📖 en de draaihals. De populaire Woody Woodpecker is geen specifieke spechtsoort. Wereldwijd zijn er meer dan 180 soorten.

Spechten hebben zygodactylische 📖 poten: de twee middelste tenen wijzen naar voren en de buitenste twee naar achteren.

Net als de zanglijster heeft de grote bonte specht een smidse: een favoriete plek waar hij dennenappels in een schorsspleet vastklemt om de zaden er uit te hakken. Onder zo'n aambeeld vind je veel leeggegeten dennenappels: die plek wordt de smidse genoemd.

Spechten (Picidae) hameren met hun snavel in hout om een nestholte te maken, (in morse?) te communiceren of voedsel te zoeken. Ze eten insecten, fruit, noten en zaden. Via kleine gaatjes in de stam van vb. linde zuigen ze sap zoals een kolibrie. De kleverige tong kan 10 cm lang zijn met weerhaakjes om insecten te harpoeneren. De groene specht (met rode kruin) leeft meer op de grond en eet vooral mieren.

Een specht kan acht tot +tien keer per seconde met zijn snavel tegen een boom hameren, aan een snelheid van 7m/sec., met een gemiddelde van 12.000 slagen per dag. Ze ondergaan daarbij een versnelling (of eigenlijk vertraging) van 1.200 G. Wij zouden dat niet overleven.

De vallende appel inspireerde Newton om Gravitatie (zwaartekracht) te formuleren. Afhankelijk van de richting en de versnelling krijgt een mens problemen vanaf 3 of 5 G. Een remmende Formule 1 auto geeft ca. 5 G., een frontale autobotsing 100G. De huidige zwarte dozen van vliegtuigen kunnen een vertraging tot 1.000 G weerstaan.

Hoe vermijdt de specht dan hoofdpijn? Spechten hebben beschermingsmiddelen om bij het hakken een hersenschudding te voorkomen.

De schedel bevat weinig hersenvocht waardoor zijn brein relatief vast zit.

De snavel is zeer sterk maar ook elastisch.

Tussen snavel en hersenen zit een schokabsorberende laag sponsachtige poreus bot.

Het sterk vergroot tongbeen loopt langs achter door over de hele schedel en verdeelt de klap gelijkmatig.

Daarnaast bestaan de PBM's (persoonlijke beschermingsmiddelen) uit krachtige nekspieren, een flexibele ruggengraat en een staart met stevige scherpe punten die fungeert als derde poot of statief.

Ze hebben neusharen of zachte veren rond hun neusgaten als stoffilters. En een doorschijnend derde ooglid, een knipvlies (Membrana nictans) dat sluit net voordat het hout met de snavel wordt geraakt.

Sam Van Wassenbergh, biomechanica-onderzoeker U Antwerpen ontkracht echter (2022) de mythe van gespecialiseerde schokabsorberende botstructuren. De snavel zou te hard, en het brein te klein zijn om er last van te hebben.

♪ Met een tuin en een bibliotheek, heb je alles wat je nodig hebt. Marcus Tullius Cicero